

Nr 164.

Af herr **Lindberg**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående förpliktelse för arbetsgivare, som antager utländing i arbete, att ersätta däraf möjligen uppkommande kostnader för fattigvård m. m.

På den svenska arbetsmarknaden strida alltjämt arbetare och arbetsgivare om sina tyvärr alltför vidt skilda intressen. Antalet utvandrande arbetare ökas år för år i oroväckande grad. Svensk kultur och svenskt arbete lida härigenom oersättliga förluster.

Bland de hemmavarande arbetareskarorna anställer den hvarje år återkommande arbetslösheten fruktansvärda härjningar. Ännu utan nämnvärdt resultat har på senare tiden såväl i Riksdagen som annorstädes framförts kraf på statsmakternas och de kommunala myndigheternas ingripande för att i någon mån förhindra de lidanden och olyckor, som arbetslösheten tillfogar en mycket stor del af det arbetande folket. Samhället har härutinnan knappast hunnit längre än till att sätta räknemaskinen i gång.

Samtidigt med att dessa förhållanden bland landets egna arbetare snarare förvärras än förbättras, pågår, synnerligast i landets sydligare provinser, en import af utländsk arbetskraft, som, om den skall fortsätta på den inslagna vägen, utan tvifvel kommer att medföra olägenheter, som redan börjat göra sig kännbara och tvifvelsutana komma att förvärras.

Samhället kan icke likgiltigt åse dessa förhållanden.

Vid föregående riksdag väcktes af undertecknad motion, hvori på anförda skäl hemställdes, »att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och därpå grundadt förslag till lag, hvarigenom arbetsgivare i Sverige, som genom kontrakt eller annan öfverenskommelse antager utländing i arbete, förpliktas att ersätta alla kost-

nader för stat eller kommun, som kunna uppstå, därest sådan arbetare faller allmänna fattigvården till last eller genom det allmännas försorg måste hemsändas till sitt land igen.»

Lagutskottet, till hvilket motionen remitterades, afstyrkte densamma med reservation från flertalet af Andra kammarens utskottsledamöter, och vid behandlingen i Riksdagen bifölls motionen i Andra kammaren, men afslogs i Första kammaren.

Som skäl för sitt afstyrkande af motionen i fråga anförde lagutskottet det kända förhållande, att såväl fattigvårdsförordning som ock näringsfrihetsförordning och legostadga ålägga husbonde och arbetsgifvare försörjningsplikt gentemot tjänstehjon, statfolk samt fabriks- handtverks-, bruks- eller grufarbetare, äfvensom för deras hustrur och hemmavarande minderåriga barn, samt i fall, där dessa förordningar äro tillämpliga, att husbonde äfven måste svara för sjukvård och under viss förutsättning äfven för ålderdomsvård åt tjänstetagare.

Därjämte synes utskottet hafva hyst den öfvertygelsen, att, där anställning af utländsk arbetskraft ifrågakommer, arbetsgifvaren i sådana fall kontraktssenligt förbinder sig att ansvara för kostnader för arbetarnes återtransporterande till hemlandet, och att det sålunda ej gärna torde ifrågakomma, att sådana arbetare falla den allmänna fattigvården till last.

Att kontrakt upprättas mellan arbetsgifvaren å ena sidan och hos honom anställda utländska arbetare eller dessas arbetsförman å andra torde numera vara ganska vanligt, men då dessa kontrakt i regeln affattas godtyckligt och utan något officiellt formulär, utgöra de ingalunda någon garanti för hvad som rätteligen borde vara, nämligen husbondes eller arbetsgifvares plikt att åtaga sig vård eller försörjning gentemot sjuk eller tillskadakommen arbetare eller dennes medföljande anhöriga.

Händelser, som under förlidet år tilldragit sig i Skåne, äro bevis nog och här må ett af dessa anföras.

På Stureholms gård i Wälinge socken, utbröt under april månad förra året, smittkoppor bland de å gården anställda polska arbetarne. Kommunalnämnden vidtog i enlighet med provinsialläkarens föreskrifter åtgärder för de sjukas vård och förhindrande af smittans spridning, hvilket åsamkade kommunen kostnad af omkring 1,400 kronor. En sedermera af kommunalsstämman gjord hemställan att af allmänna medel erhålla godtgörelse för i saken hafda omkostnader, har resulterat i ett yttrande från medicinalstyrelsen, hvori tillstyrktes en ersättning för vakthållning med omkring 400 kronor.

För så vidt man skulle förutsätta, att dylika omkostnader skola bestridas af allmänna medel, kan det visserligen synas vara af underordnad betydelse, huruvida de skola betalas af staten eller kommunen, men å andra sidan kan det dock knappast anses rättvist, att en dylik betydande utgiftspost helt oförskylt skall komma att drabba en kommun, som kanske redan förut är nedtyngd af en alltför tung skatteböroda, och under nu rådande förhållanden kan hvilken kommun som helst, till hvilken import af utländska arbetare försiggår, komma att vidkännas sådana utgifter, ja, kanske samtidigt utbetala fattigunderstöd åt inom kommunen boende arbetare och deras familjer, då dessa, på grund af bristande tillgång på arbete, äro oförmögna att sig själfva försörja.

Emellertid kan det väl knappast anses öfverensstämmande med billighet och rättvisa, att ifrågavarande utgifter skola bestridas vare sig af stat eller kommun. I stället bör det väl vara en skyldighet för de arbetsgifvare, som importera utländsk arbetskraft, att vidkännas kostnader af det slag, jag ofvan relaterat.

I sammanhang härmed, vill jag påpeka, att i de officiella kontrakt, som upprättas mellan arbetsgifvare och utländska arbetare i Danmark, förbinder sig arbetsgifvaren att bekosta utgifterna vid hos honom anställd arbetares sjukdom, för sjukvård, inberäknad läkarehjälp, medikamenter och, om nödvändigt, sjukhusavgifter inom en tidrymd af 6 månader.

På grund af hvad jag här anfört, tillåter jag mig vördsamt anhålla,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och därpå grundadt förslag till lag, hvarigenom arbetsgifvare i Sverige, som genom kontrakt eller annan öfverenskommelse antager utlänning i arbete, förpliktas att ersätta alla kostnader för stat eller kommun, som kunna uppstå, därest sådan arbetare faller allmänna fattigvården till last eller genom det allmännas försorg måste hemsändas till sitt land igen, eller därest i öfrigt genom införande af utländsk arbetskraft kostnader åsamkas det allmänna.

Stockholm den 27 januari 1910.

N. Edv. Lindberg.

I motionens syfte instämmer:

Sven Linders.
